

MEERFASENVOEDING OP BASIS VAN ZELFGETEELDE EIWITBRONNEN

Met het demoproject 'Precisievoeding van vleesvarkens: meerfasenvoeding op basis van zelfgeteelde eiwitbronnen' (zie ook *Management&Techniek* 19 van 1 november) wil men in het kader van duurzame landbouw proberen om minder afhankelijk te worden van de eiwitimport door een betere afstemming van het voeder op de behoefte van het dier. — Dirk Fremaut, UGent; Katrijn Ingels & Luc Martens, PVL Bocholt

Door over te schakelen van een klassiek tweefasen- naar een meerfasensysteem zouden de voederkosten, de mineralen-uitstoot en de afhankelijkheid van de soja-import gereduceerd kunnen worden. Dit project is gebaseerd op 2 belangrijke actuele problemen, namelijk de stikstofproblematiek in Vlaanderen en de soja-problematiek in Europa.

Stikstofproblematiek

Stikstof leidt in Vlaanderen tot belangrijke milieuproblemen. De landbouwsector in Vlaanderen is verantwoordelijk voor 93% van de totale ammoniakuitstoot, de varkenshouderij heeft hierin een aandeel van 57%. Ammoniak zorgt samen met zwavel- en stikstofdioxide voor verzuring van de lucht. De landbouw is ook verantwoordelijk voor een groot aandeel van de totale stikstof in de waterlopen. Dit leidt

tot waterverontreiniging met nitraten.

Door strengere bemestingsnormen en de impact van stikstof op het milieu staat de N-excretie uit de dierlijke productie onder druk.

Sojaproblematiek

Europa is weinig zelfvoorzienend in de productie van eiwitbronnen. Daarom is het sterk afhankelijk van soja-import. Er wordt jaarlijks gemiddeld 39 miljoen ton soja uit (Zuid-) Amerika geïmporteerd. Dit is 95% van de benodigde soja in Europa. Deze soja is voornamelijk afkomstig uit de VS, Brazilië en Argentinië. Deze 3 landen zijn samen goed voor 80% van de wereldproductie. De belangrijkste importeurs zijn Europa en China. In China is de vraag naar soja de laatste 15 jaar verzevenvoudigd door de stijgende welvaart en de stijgende vraag naar vlees.

Om aan de stijgende vraag te kunnen voldoen, is er in de producerende landen een steeds groter landbouwareaal nodig. Vooral in Zuid-Amerika brengt dit een aantal problemen met zich mee. De stijgende vraag leidt tot ontbossing van het Amazonewoud en een verlies aan biodiversiteit. Daarnaast brengt dit ook een aantal sociaaleconomische problemen met zich mee: de lokale voedselvoorziening moet vaak wijken voor de teelt van soja waardoor de voedselzekerheid daalt, lokale boeren verliezen hun land aan grote bedrijven, door de sterke mechanisatie neemt de werkloosheid toe ... Het grootste deel van deze soja is genetisch gemodificeerd (ggo) en resistent tegen glyfosaat (Roundup ready soja). De teelt van ggo-soja zorgt niet voor een hogere opbrengst per hectare, maar het voordeel zit vooral in het teeltgemak door

de resistentie tegen herbiciden. De ggo-soja zorgt dus voor een hoger gebruik van deze middelen, wat nadelig kan zijn voor het milieu en de lokale bevolking. Slechts 14% van de sojaproductie op de wereldmarkt is afkomstig van niet-ggo-soja. Genetisch gemodificeerde soja is toegelaten in China, maar niet in Europa. Door een daling van de hoeveelheid niet-ggo-soja op de wereldmarkt kan er in Europa in de toekomst een tekort ontstaan. Om dit te vermijden zou Europa ggo-soja moeten toelaten. Een andere mogelijkheid is om zelf niet-ggo-soja te telen. Daarnaast zorgt de import van soja voor een ongebalanceerde stikstof- en fosfaatkringloop. Het zorgt voor een overschot aan stikstof en fosfaat in de importerende landen en veroorzaakt zo vervuiling van het grond- en oppervlaktewater. In de

.....

De import van soja zorgt voor een ongebalanceerde stikstof- en fosfaatkringloop.

.....

productielanden is een uitputting van de mineralen in de bodem het gevolg, waardoor de bodem verarmt. Doordat de soja in monocultuur geteeld wordt en door de niet-gesloten stikstof- en fosfaatkringloop wordt de bodem uitgeput en minder vruchtbaar. Ter compensatie maakt men vaak gebruik van grote hoeveelheden kunstmest, met nadelige gevolgen voor het milieu en de lokale bevolking.

Mogelijke oplossingen

Als mogelijke oplossing voor deze problemen, kan men in de varkenshouderij gebruik maken van meerfasenvoeding.

Hierbij wordt het voeder beter afgestemd op de behoeften van de dieren en kan dit de hoeveelheid mineralen in het voeder en het milieu reduceren. Rantsoenen voor oudere vleesvarkens hebben een lagere nutriënteninhoud. Hierdoor kan men andere grondstoffen gebruiken en het aandeel aan dure supplementen, zoals zuivere aminozuren, reduceren. Door de lagere nutriënteninhoud bij oudere dieren,

Men kan ook gebruik maken van vlinderbloemigen, zoals erwten, lupinen en veldbonen, in de varkensvoeding als alternatief voor sojaschroot.

zorgt meerfasenvoeding ervoor dat men minder sojaschroot nodig heeft, wat kan bijdragen tot een reductie van de soja-import.

Er zijn nog enkele andere mogelijke maatregelen om de afhankelijkheid van de soja-import te reduceren. De import zou gereduceerd kunnen worden door de teelt van soja in Europa. Maar momenteel zijn

de opbrengsten te laag en is er nog onvoldoende bekend over de vorstgevoeligheid, rhizobiumbacteriën, bemesting ... voor de teelt van soja in onze streken. Hiervoor lopen er in Vlaanderen een aantal projecten.

Daarnaast kan men ook gebruik maken van vlinderbloemigen, zoals erwten, lupinen en veldbonen in de varkensvoeding als alternatief voor sojaschroot. Momenteel worden deze slechts in beperkte mate in Europa geteeld omdat de eiwitopbrengst per hectare laag is en er een hoog teeltrisico aan verbonden is. De kostprijs voor het zelf telen van de vervangers is duurder dan de kostprijs om soja te importeren. Door de beperkte teelt zijn deze alternatieven slechts beperkt voorradig om te gebruiken in de veevoeding en dus economisch niet interessant.

Men kan ook gebruik maken van bijproducten van de oliewinning, bio-ethanolproductie en voedingsindustrie als eiwitbron om sojaschroot in de varkensvoeding te vervangen.

Het gebruik van alternatieven in de varkensvoeding is enkel interessant als men een hoog eiwitgehalte heeft tegen een aantrekkelijke prijs, en dit is niet het geval met de huidige marktprijzen. Daarnaast zou men de alternatieven ook kunnen stimuleren door de opbrengst per hectare en/of de telerprijs te verhogen.

In de Zuid-Amerika kan men verdere ontbossing en sociaaleconomische problemen beperken door de productie van soja te verbeteren. Dit kan men bereiken door een beter gebruik van de gronden te promoten door groundbewerkingen, geïntegreerde bestrijding, vruchtwisseling ... Of men zou de sojaopbrengst per hectare kunnen verhogen. Er zijn dus meerdere mogelijkheden, maar Europa heeft nog een lange weg te gaan. ■